

DE FINANCIËLE RESULTATEN VAN EEN AANTAL FRUIT-  
TEELBEDRIJVEN IN 1969 EN 1970.

Interne nota 170

L5  
170  
A



Februari 1972

Niet voor publikatie - Nadruk verboden

217 1288

## DE FINANCIËLE RESULTATEN VAN EEN AANTAL FRUITTEELTBEDRIJVEN IN 1969 EN 1970

### 1. Representativiteit

De cijfers voor dit overzicht zijn afkomstig van bedrijven waarvan door het LEI een bedrijfsboekhouding wordt bijgehouden ten behoeve van het onderzoek. De fruittelers verstrekken aan het LEI gedetailleerde gegevens betreffende ontvangsten en uitgaven, arbeid- en materiaalverbruik en opbrengsten. Daar het verstrekken van deze gegevens en met name het noteren van de gewerkte uren en het materiaalverbruik veel aandacht vraagt van de fruitteler, zullen slechts die fruittelers bereid zijn aan deze bedrijfsboekhouding deel te nemen, die ook werkelijk belangstelling hebben voor het economische onderzoek. De cijfers kunnen dus niet gezien worden als representatief voor de gehele Nederlandse fruitteelt. Door de hierboven vermelde omstandigheden heeft een selectie plaats ten gunste van de betere bedrijven, hetgeen echter niet wil zeggen dat alleen goede en zeer goede bedrijven in het onderzoek zijn betrokken. Verschillende overwegingen hebben tot de keuze van deze bedrijven geleid. Ook de verschillen in uitkomsten tussen de gebieden kunnen evenmin als representatief worden gezien.

Daar echter in beide jaren dezelfde bedrijven in het onderzoek zijn opgenomen, geven de cijfers wel een beeld van de ontwikkeling van de financiële resultaten in beide jaren.

Uit de gemiddelde oppervlakte jonge boomgaard op de bedrijven in het zuidwesten van het land en de Betuwe blijkt wel dat op deze bedrijven op flinke schaal aan de modernisering van de beplanting wordt gewerkt. Op de bedrijven in de Noordoostpolder is het aandeel jonge boomgaard lager, terwijl op de bedrijven in Oostelijk Flevoland, die in 1970 voor het eerst in het onderzoek zijn opgenomen, nog zeer weinig volwassen beplantingen voorkwamen.

### 2. De berekening van de resultaten

De resultaten zijn berekend overeenkomstig de bij het LEI gebruikelijke methode. Deze houdt in dat de berekening van de rente en afschrijving van de duurzame produktiemiddelen gebaseerd is op de vervangingswaarde en dat de handenarbeid van de ondernemer en andere niet-betaalde krachten is gewaardeerd.

Men kan zich terecht afvragen of waardering op basis van vervangingswaarde bij de huidige gang van zaken in de Nederlandse fruitteelt wel juist is. Dit geldt vooral voor de waarde van de plantopstanden, ofschoon ook voor de waarde van de overige duurzame produktiemiddelen de huidige situatie van invloed is. Een andere geschikte basis voor de waardering is echter moeilijk te vinden. Ten einde echter de invloed van deze

waarderingen op de bedrijfsresultaten duidelijk te laten uitkomen zijn zowel de gewaardeerde waarde-aanwas van jonge beplantingen en de afschrijvingen van in produktie zijnde beplantingen, afzonderlijk tot uitdrukking gebracht. De afschrijvingen van de overige duurzame produktiemiddelen zijn bij de kosten opgenomen.

Men kan dus stellen dat de berekende resultaten betrekking hebben op levensvatbare bedrijven, die ook in de toekomst zullen blijven voortbestaan.

De rentekosten zijn gebaseerd op een rentepercentage van 6 1/2% per jaar.

### 3. De resultaten

Een samenvatting van de berekende gemiddelde bedrijfsresultaten is gegeven in tabel 1. Voor een nadere specificatie van de diverse cijfers wordt verwezen naar de bijlagen 1 en 2.

Tabel 1. De gemiddelde bedrijfsresultaten in 1969 en 1970

	Zuidwesten		Betuwe		NOP		Oost- Flevol.
	16 bedrijven	1970	6 bedrijven	1970	8 bedrijven	1970	5 bedr.
	1969	1970	1969	1970	1969	1970	1970
Gem.opp. in aren	9.59	9.25	10.68	10.98	8.65	10.03	9.97
Jonge aanplant in %	40	35	34	31	20	18	94
Fruitoopbrengsten	51770	63870	54300	81370	69200	111100	104340
Aanwas plantopstand	15020	8880	10630	7660	7590	6310	17100
Uitk. hagelverz.	5370	5070	2460	1210	-	-	1200
Overige opbrengsten	60	1180	800	1520	4160	7040	1740
Totaal opbrengsten	72220	79000	68190	91760	80950	124450	124380
Totaal kosten	89050	87600	90630	99910	101630	114010	88750
Netto-resultaat in gulden	16830	8600	22440	8150	20680	10440	35630
Netto-resultaat in % v.d. kosten	19 %	10 %	25 %	8 %	20	9	40
gem. arbeidsk./uur	5.09	5.74	4.86	5.60	4.46	4.94	5.11
arbeidsink./uur	0.82	3.42	0.90	1.61	0.79	7.26	13.21

De bedrijfsresultaten in de fruitteelt bereikten in 1969 een dieptepunt. In 1970 waren in alle gebieden de bedrijfsuitkomsten duidelijk gunstiger. Ondanks deze verbetering, die varieerde van f. 8 000,- per bedrijf in het Zuidwesten tot f. 30 000,- per bedrijf in de Noordoostpolder, bleven de resultaten zowel in het Zuidwesten als in de Betuwe negatief. Op de bedrijven in de Noordoostpolder werd voor het eerst sinds 1965 weer een positief netto-overschot behaald.

In Oostelijk Flevoland was het resultaat beter dan in de andere gebieden. Hierbij dient echter bedacht te worden dat door het overheersen van

de jonge aanplant op deze bedrijven de verhouding tussen aanwas en afschrijving van de plantopstand anders ligt dan in de overige gebieden.

De betere resultaten in 1970 zijn voornamelijk het gevolg van de hogere gem. kg-opbrengst per ha en van de hogere gem. prijs per kg van appels. De kg-opbrengst vertoonde een toeneming van 2-5 ton per ha t.o.v. 1969. De prijsstijging van appels varieerde van 3 tot 10 cent per kg (zie bijlage 2). Als gevolg hiervan steeg de gem. opbrengst per ha in het Zuidwesten met 13%, in de Betuwe met 31% en in de Noordoostpolder met 33%. De kostenstijging varieerde van 2% in het Zuidwesten tot ruim 7% in de Betuwe. In de Noordoostpolder vertoonden de kosten per ha zelfs een daling van 3% t.o.v. 1969. Dit is echter mede beïnvloed door het feit dat de gemiddelde bedrijfsomvang van de in dit gebied onderzochte bedrijven is toegenomen van 8,65 ha in 1969 tot 10 ha in 1970.

Daar op verscheidene bedrijven door de ondernemers geen of slechts weinig arbeid is verricht (b.v. onderdeel van een landbouwbedrijf) vormt het arbeidsinkomen van de ondernemer geen juiste vergelijkingsmaatstaf. In plaats hiervan is het arbeidsinkomen per gewerkt uur berekend (nettooverschot + arbeidskosten gedeeld door het totaal aantal gewerkte uren). Ter vergelijking zijn tevens de gemiddelde arbeidskosten per uur weergegeven.

#### 4. Liquide middelen

Van de in het onderzoek opgenomen bedrijven zijn geen balansen ter beschikking, zodat ook geen gegevens beschikbaar zijn over aflossingsverplichtingen en besparingen. Wel is in de meeste gevallen bekend welk bedrag aan rente is betaald. In dit verband moet hier dus volstaan worden met een berekening van de liquide middelen die uit de produktie zijn vrijgekomen (de z.g. cash flow-berekening), mede omdat inkomsten buiten bedrijf niet bekend zijn. Hierbij wordt het saldo bepaald van de ontvangsten en de betaalde kosten (incl. betaalde rente doch exclusief aflossingen en investeringen). Uit de dan resterende liquide middelen moet de fruitteler, voor zover geen andere inkomensbronnen aanwezig zijn, het levensonderhoud van zijn gezin bekostigen, zijn aflossingsverplichtingen voldoen en moeten de noodzakelijke investeringen en/of reserveringen voor toekomstige vervangingen plaatshebben. Zoals hiervoor reeds is gesteld werkt op vele bedrijven de ondernemer niet of slechts gedeeltelijk mee, waardoor op deze bedrijven in verhouding meer betaalde krachten en dus hogere betaalde kosten voorkomen. Ten einde voor alle bedrijven vergelijkbare omstandigheden te scheppen, is het berekende loon voor de ondernemer als afzonderlijke post op het saldo van uitgaven en ontvangsten in mindering gebracht. Daar de waardering plaatsheeft op basis van het loon van een betaalde arbeider, wordt in feite de post levensonderhoud van de fruitteler en zijn gezin gesteld op het loon van een betaalde arbeider, waarbij in die gevallen dat de ondernemer niet of slechts gedeeltelijk meewerkt, deze post ook in verhouding lager is gesteld, mede omdat in deze gevallen veelal wel sprake zal zijn van inkomsten buiten het fruitbedrijf. Deze berekening is gegeven in tabel 2.

Tabel 2. Beschikbaar gekomen liquide middelen gem. per bedrijf en per ha.

	Zuidwesten		Betuwe		N.O.P.		Oost. Flevol.
	1969	1970	1969	1970	1969	1970	1970
Geldopbrengsten	57200	70110	57560	84100	73360	118140	107290.
Af: betaalde kosten	49010	47800	45930	54580	54000	64810	57930
	8190	22310	11630	29520	19360	53330	49360
Af: berekend loon ondernemer	6390	7180	10940	11470	13880	14880	15000
Saldo	1800	15130	690	18050	5480	38450	34360
Saldo per ha	190	1640	65	1640	630	3830	3450

Na aftrek van de op deze wijze berekende kosten van het levensonderhoud van de fruitteler en zijn gezin, blijkt het saldo van de liquide middelen uiteen te lopen van f. 15 000,- tot f. 38 000,- per bedrijf. Het aldus verkregen saldo geeft dus weer het bedrag dat aan liquide middelen is vrijgekomen. Enerzijds kan dit bedrag worden gezien als een beloning voor het geïnvesteerde eigen vermogen, de beloning van de ondernemersfunctie en de ruimte die beschikbaar is voor afschrijvingen op de aanwezige duurzame produktiemiddelen, anderzijds moeten hieruit de aflossingsverplichtingen, de investeringen en eventuele reserveringen geschieden.

## 5. De spreiding van de resultaten

In bijlage 3 is de spreiding over de 30 bedrijven vermeld van de volgende kengetallen; (excl. Oostelijk Flevoland)

- netto-overschot in % van de kosten;
- arbeidsinkomen per uur;
- beschikbaar gekomen liquide middelen per ha, na aftrek van het berekende loon van de ondernemer.

Het blijkt dat het aantal winstgevendende bedrijven is gestegen van 20% in 1969 tot 47% in 1970. Bovendien was het niveau van winstgevendheid in 1970 hoger dan in 1969.

Het arbeidsinkomen per uur blijkt in 1969 op 50% van de bedrijven negatief te zijn. In 1970 was dit nog slechts op 20% van de bedrijven het geval. Voor een vergelijking met de gemiddelde arbeidskosten per uur wordt verwezen naar tabel 1.

Verder blijkt dat het aantal bedrijven waar het bedrag aan beschikbaar gekomen liquiditeiten negatief is, verminderd is van 50% in 1969 tot 17% in 1970.

februari 1972

Afd. Tuinbouw  
Sectie Fruitteelt  
J. Goedegebure

BIJLAGE 1

De gemiddelde bedrijfsresultaten

	Zuidwesten		Betuwe		NOE		Oost- Flevol.
	1969	1970	1969	1970	1969	1970	1970
Gem. oppervlakte in are	9.59	9.25	10.68	10.98	8.65	10.03	9.97
w.v. jonge boomgaard in %	40	35	34	31	20	18	94
<hr/>							
<b>Opbrengsten</b>							
Fruïtopbrengsten	51770	63870	54300	81370	69200	111100	104340
Aanwas plantopstand	15020	8880	10630	7660	7590	6310	17100
Uitkering hagelverz.	5370	5070	2460	1210	-	-	1200
Overige opbrengsten	60	1180	800	1520	4160	7040	1740
Totaal opbrengsten	72220	79000	68190	91760	80950	124450	124380
<hr/>							
<b>Kosten</b>							
Rente, pacht, huren	17720	17800	16530	17090	16400	17300	17730
Afschrijving (w.v. plantopstand)	12430	13020	14190	15810	19240	22180	4400
	(7620)	(8130)	(8300)	(9780)	(10810)	(12850)	(630)
Overige vaste kosten	9960	8760	10160	9690	10360	11140	9500
Materialen	13600	10210	14170	11190	11140	11720	9600
Arbeidskosten	20350	21910	20330	25950	25150	30510	22380
Bewaren en sorteren door derden	9200	9360	9760	11880	8410	7330	12600
Vracht, fusthuur, vei- lingkosten	5790	6540	5490	8300	10930	13830	12540
Totaal kosten	89050	87600	90630	99910	101630	114010	88750
<hr/>							
Netto-resultaat in glds.	16830	8600	22440	8150	20680	10440	35630
id. in % van de kosten	19	10	25	8	20	9	40
<hr/>							
<b>Arbeidsbezetting in manjaren:</b>							
ondernemer	0.4	0.4	0.8	0.8	1.0	1.0	1.0
gezinsleden	0.2	0.2	0.1	0.1	0.4	0.3	0.2
vreemd personeel	1.4	1.4	1.0	1.1	1.4	1.7	1.0
Totaal	2.0	2.0	1.9	2.0	2.8	3.0	2.2

BIJLAGE 2

De gemiddelde bedrijfsresultaten per ha

	Zuidwesten		Betuwe		NOP		Oost-Flevol.
	1969	1970	1969	1970	1969	1970	1970
Gem. oppervlakte in are	9.59	9.25	10.68	10.98	8.65	10.03	9.97
w.v. jonge boomgaard in %	40	35	34	31	20	18	94
<b>Opbrengsten</b>							
Fruitoopbrengsten	5400	6900	5090	7410	8000	11080	10470
Aanwas plantopstand	1560	960	1000	700	880	630	1720
Uitkering hagelverz.	560	550	230	110	-	-	120
Overige opbrengsten	10	130	70	140	480	700	170
Totaal opbrengsten	7530	8540	6390	8360	9360	12410	12480
<b>Kosten</b>							
Rente, pacht, huren	1850	1920	1550	1560	1900	1730	1780
Afschrijving (w.v. plantopstand)	1300 (790)	1410 (880)	1330 (780)	1440 (890)	2220 (1250)	2210 (1280)	440 (60)
Overige vaste kosten	1040	950	950	880	1200	1110	950
Materialen	1420	1100	1330	1020	1290	1170	960
Arbeidskosten	2120	2370	1900	2360	2910	3040	2250
Bewaren en sorteren door derden	960	1010	910	1080	970	730	1260
Vracht, fusthuur, veilingkosten	600	710	510	760	1260	1380	1260
Totaal kosten	9290	9470	8480	9100	11750	11370	8900
Netto-resultaat in glds id. in % v.d. kosten	%. 1760 %. 19	%. 930 %. 10	%. 2090 %. 25	%. 740 %. 8	%. 2390 %. 20	1040 9	3580 40
Arbeidsbezetting in manjaren	0.22	0.21	0.17	0.18	0.32	0.30	0.22
<b>Kg-opbrengst per ha (verkocht)</b>							
- appelen	12250	13250	16050	20250	22250	23900	23100
- peren	2950	5350	300	1500	1450	2500	50
totaal	15200	18600	16350	21750	23700	26400	23150
<b>Gemiddelde prijs</b>							
- appelen	32	36	27	30	32	42	41
- peren	47	42	33	20	51	45	33

BIJLAGE 3

Spreiding van de resultaten 1)

Netto overschot in % van de kosten

	1969	1970
min 50 - min 40	6	3
min 40 - min 30	4	2
min 30 - min 20	8	2
min 20 - min 10	5	6
min 10 - 0	1	3
<hr/>		
0 - 10	4	6
10 - 20	1	3
20 - 30	1	4
30 - 40	1	1

24 (80%)      16 (53%)  
 6 (20%)      14 (47%)

Arbeidsinkomen per uur (in glds)

	1969	1970
min f. 10,- - min f. 8,-	1	1
min f. 8,- - min f. 6,-	1	
min f. 6,- - min f. 4,-	2	
min f. 4,- - min f. 2,-	6	2
min f. 2,- - f. 0,-	5	3
<hr/>		
f. 0,- - f. 2,-	6	5
f. 2,- - f. 4,-	2	4
f. 4,- - f. 6,-	4	6
f. 6,- - f. 8,-	1	3
f. 8,- - f. 10,-		2
f. 10,- - f. 12,-		3
f. 12,- - f. 14,-	2	1

15 (50%)      6 (20%)  
 15 (50%)      24 (80%)

Beschikbaar gekomen liquide middelen per ha

	1969	1970
> min 2000	3	
min 2000 - min 1500	5	
min 1500 - min 1000	3	2
min 1000 - min 500	4	3
min 500 - 0		
<hr/>		
0 - 500	4	2
500 - 1000	2	1
1000 - 1500	2	4
1500 - 2000	3	3
2000 - 2500	2	2
2500 - 3000	2	2
3000 - 3500	1	3
3500 - 4000	1	3
4000 - 4500		
4500 - 5000		3
> 5000		2

15 (50%)      5 (17%)  
 15 (50%)      25 (83%)

1) Exclusief bedrijven in Oostelijk Flevoland